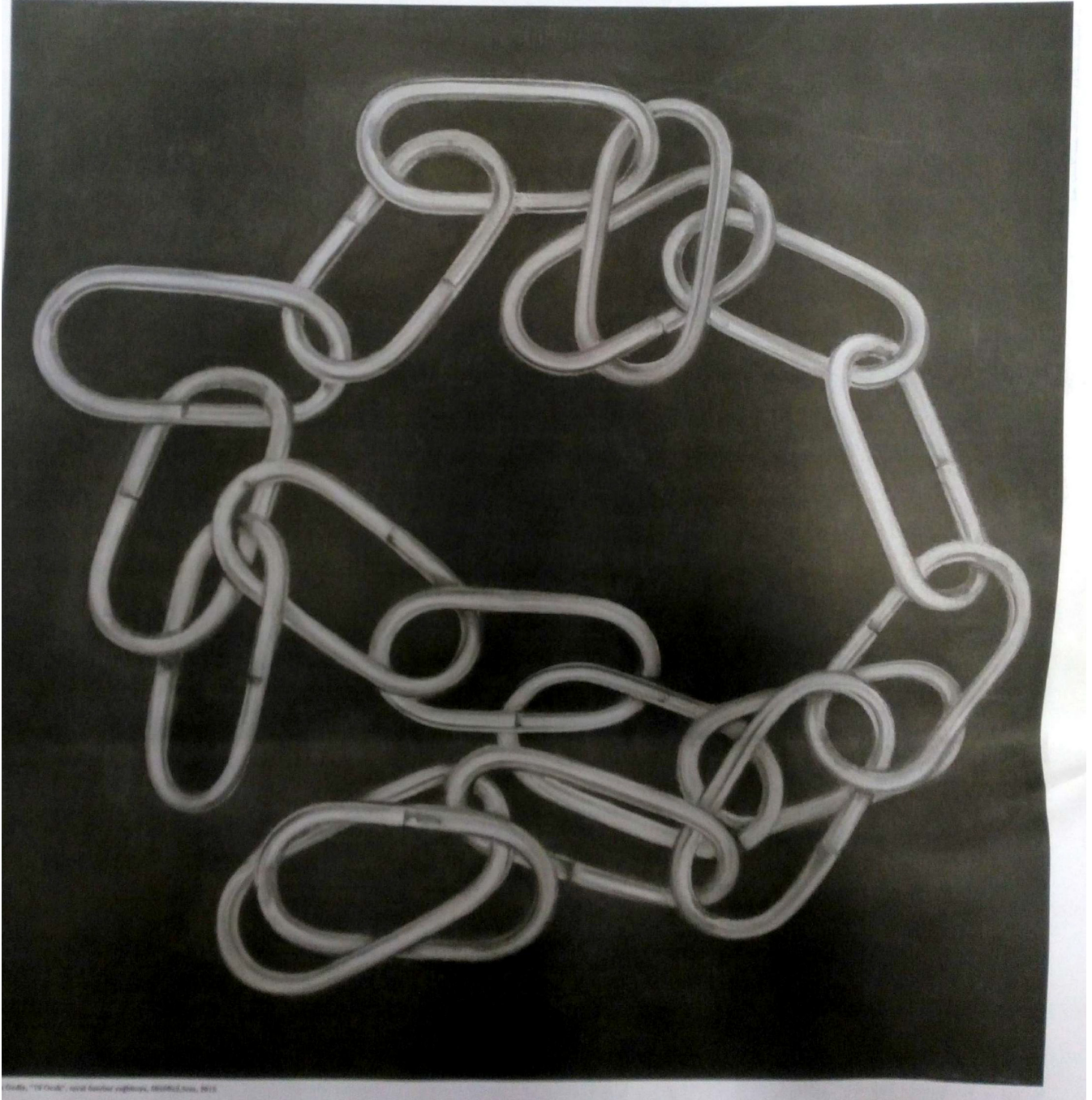

“Tarife gelmeyen bir bütün”

Leyla Gediz'in üç yıl aradan sonra gerçekleştirdiği kişisel sergisi "Serpilen" 9 Şubat'ta The Pill'de açılacak. 2 Nisan'a dek sürecektir sergideki işler, sanatçının tüm eserlerini birbirine bağlayan ritmini yansıtıyor. Sanatçı bu sergisinde de, resim ile yerleşimin hemen hemen birbirinden ayrılmaz olduğu bir temsil biçimi kuruyor.

ERMAN ATA UNCÜ
ermanata64@gmail.com

Leyla Gediz'in işlerinin kendine has ritimleri, onun tüm külliyyatını değerlendirebileceğimiz kapılar aralıyor. Örneğin sanatçının, 7. İstanbul Bienali'nde sergilenen portre serisi "Atlantis 2000", 2011 tarihli sergisi "Gelecek Program" da yankılanabiliyor. "Terakki" serisinde tasvir ettiği tekrar halindeki figürler, farklı dönemlerde benzerleriyle karşımıza çıkabiliyor. Barbara Rush, Judy Garland gibi bilinçaltına kazınmış kadınlık temsilleri, artık onun sunduğu dünyanın ayrılmaz parçaları.

Ancak tüm bu manzara, Gediz'in, kendine yeten bir dünyayı tekrar tekrar yansıttığı gibi bir sonucu da akla getirmemeli. Zira her sergisinde andan beslenen Gediz'in 1990 sonlarından beri devam eden üretimi, kişiselle toplumsalın çakıştığı noktanın o kadar da kolay saptanamayacağını gösteriyor.

Gediz atölyesine kapandığı her noktada, aslında dışarıya açılıyor. Anlık fotoğrafları tuvale taşıdığından geçmiş ve gelecek algımızın altı usul usul oyluyor. Geçmişten gelen bir figür, bu dünyaya adım attığında zamanından soyutlanıyor. Sanatçının 9 Şubat'ta The Pill'de açılan sergisi "Serpilen" ise onun tüm eserlerini birbirine bağlayan bu ritimi iyice hissetmemizi sağlıyor. Adından da anlaşılabilirliği üzere serginin serpişi süreci ete kemiğe bürünüyor.

"Serpilen", üç yıl sonraki ilk kişisel serginiz. Bu üç senelik süreç sergiye nasıl yansıtıldı? Üretim hangi noktada başladı? Üretim, oğlumuz Anka'nın dünyaya gelmesini takip eden beşinci ayda, atölyeye ona yer açmamla başladı. Küçük bir odaya birkaç elzem bebek mobilyası yerleştirdik ve duvarları resimlerle süs-

ledik. Böylece ondan kopmadan, daha uzun saatler atölyede zaman geçirme şansım oldu. Çok güzel günlerdi. Sergiyi hazırlanmam yaklaşık bir buçuk yıl sürdü. Fazla dışına çıkmadığım için, dünyada ve Türkiye'de olup bitenleri atölyemden izledim. Her resmim, başka bir izlenimime araç oldu.

Bu süre içinde atölyenizin sınırları içine giren unsurlar sergideki eserler için büyük ilham kaynağı. 2011'de açılan "Gelecek Program" serginizde de atölyenize gelen arkadaşlarımızı tasvir ettiğiniz portreler yer alıyordu. Atölyenizin sizin için pratik boyutunu aşan bir önemi olduğunu söyleyebilir miyiz?

Evet, evet! 2011'de farklı nedenlerle atölyeme kapanmıştım, ama sonuç aynı. Kişisel alanım benim için daima ilham kaynağı oldu. Öyle ki, dünya ile ilişkilenenin başka formülünü bilmiyorum. Kendi kişiselini destek ve oradan çıkarımlar yapmak, zaman içerisinde hareketle savunduğum ve gençlere de tavsiye ettiğim bir tutuma dönüştü.

Önceki sergilerinizde bir meca olarak resmin de sınırsızlaştığına, sınırların test edildiğine tanık olmuştuk. "Serpilen" sergisi için de benzeri bir durum söz konusu mu?

Öyle olacağını umarım! Resmin sınırları, olasılıkları; herhalde şu dünyada beni en çok heyecanlandıran mesele bu! Resmi, dünya üzerine düşümler için bir model olarak ele alıyorum. Matematik ve fizik gibi, belli kurallar üzerine oturduğunu varsayıyorum. Daha sonra bu kuralları aşıyağı etmek için türlü müzipler düşünüyorum, müzikte ve şiirde olduğu gibi yeni bir boyutun kapısını aralamaya çalışıyorum.

"Serpilen" kurgusu itibarıyla adım adım vücuda geldi. Resimlerim bir araya geldiğinde tarife gelmeyen bir bütün oluşturuyor. Ben epeydir içerisinde yaşıyorum, artık kanıksadım,

ama izleyici üzerindeki etkisi ne olacak, ben de çok merak ediyorum!

"Sanat piyasasına", resimlerin değerinin üzerinden belirlendiği sisteme dair sorgulamalarımız bu sergide de özellikle "Le Connaisseur" adlı işiniz üzerinden sürüyor. Bu gibi kavramların ilk defa ifade edilmeye başladığı 1990'ların sonu 2000'lerin başında ilk sergilerinizi açan bir isim olarak, bugüne kadarki süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sanat piyasasıyla ilişki kurmak çok zor. Kimi sanatçılar kendi piyasalarını yönetecek beceriyi sahip olabiliyorlar, ben bunlardan biri değilim. Ben işlerim satıldığında da, satılmadığında da aynı hayret ve şaşkınlık noktasındayım. Kendim oyuncak haline gelmeyeceğim de... Mesafemi korumaya çalışıyorum. "Le Connaisseur"ün ne anlatığı üzerine arkadaşlarımla çok söyledik. Burada resmi elinde tutan 'birlikçi' ile resim nesnesi arasında bir kopukluk var. Birlikçi, içinde yer aldığı kompozisyonun öznesi olma hevesinde, ama resim ondan bağımsız, kendi başına bir varlığı sergiliyor. Bugün ona ne yakıtsak da, ne etiket yaparsak da, resmin kendi anlatısı, kendi *aurası*, kendi zaman ötesi yolculuğu var.

"Serpilen" sergisindeki işlerin bir kısmında, "Atlantis 2000"deki ya da "Terakki" serisindeki tekrar eden motifleri hatırlanan bir içerik var. Tekrarda sizi cezbeden, meditatif özelliği mi, yoksa çıkışsızlık hali mi?

Bu çok güzel bir soru! İki bir arada. Meditatif özelliği ruhu dinlendirmek için gerekli gibi. Biraz örgü örnek, biraz kafa boşaltmak... Bir mantrayı tekrarlamak çıkışsızlık değildir, bilakis zihni açmak için bir araçtır. Gel gör ki, herhangi bir tekrarın temsili ya da tekrarı eden bir motif bakmak her zaman dinlendirici olmayabilir. Delilik

"Kişisel deneyim toplumsala giriş biletimiz, buna şüphe yok. Hepimizi içine alacak bir cümle kurmaya öykünüyorsam, kendimi araçsallaştırmam, tepe tepe kullanmam gerekir. Politika yapmak için evvela aday olmalısınız. Birlik olup sokaklarda yürüme hakkımızın büsbütün elimizden alındığı şu günlerde, sessiz bir kararlılıkla, sanatın ayrıcalıklı dünyasına sığınmıyor ve zengin katmanları içerisinden adaylığımı koyuyorum."

gibi, migren gibi arıza sinyali verebilir. Dolayısıyla tekrarda hem semptom hem de tedavi özelliği vardır! Bana cazip gelen tarafı da bu ikiliği olsa gerek.

Serginin ilgi çekici bir yanı da, dijital kaynaklardan edinilen imge ve temalarla, sahiflerden toplanan dergilerden imgelerin aynı düzlemde buluşması. Bu iki türden kaynak arasında bir fark görüyor musunuz?

Sahaf, sunduğunu kendi eleğinden geçiriyor. İnternette böyle bir filtre yok. İnternetin aksine, bir pazar için sokağa adım atmak, rahatını evde bırakmak şart. Sergiyi hizmet eden öteberinin çeşitliliği benim açımdan çok değerli. Farklı kaynaklarla nerede ve nasıl karşılaştığımı hikâyeleri biricik. Bu biriciklik resimlerimin de temelini oluşturuyor. Sen de görüyorsun, hiçbir resmim bir diğeriye benzemiyor. Birbirleriyle anlaşılıyorlar, ama karakterleri

ayrı. Bir gün Paris'te Bracha Lichtenberg Ettinger'ı evinde ziyaret etmiştim. Gece beni rüyasında gördüğünü söyledi. Düzinelerce çocukla birlikte geliyomuşum. Benimle ilgili önsesizi çok kuvetliydi!

Sergide "Folklor" başlıklı bir iş var. Ancak bu kavram, ilk çağrışımından gayet uzak bir şekilde tuvalde yerini buluyor. Mitoloji, folklor ve popüler kültür gibi kavramlar sizin resminizde sizce nasıl bir dönüşüme uğruyor?

"Folklor"da çocukluğumun geçtiği eve ait bir dokuyu resmediyorum. 1950'lerden kalma bir banyo seramiği bu. Çağdaşlarımızın tümünün ilişki kurabileceği türden bir detay. Bu detaylarda kültürümüzü buluyoruz. Kültür hükümetlerce, bakanlıklarca, yönetmeliklerle belirlenemez. Kültür içinden gelen hayattır, gündelik hayatımızı donatan irili ufaklı unsurların toplamıdır. Kişiselleştirmedimiz sürece kültürel bağ kuramazız. Mitoloji de böyledir, popüler kültür de... Öykünün bir yerine kendimizi yerleştirmedimiz sürece ne geleceği anlayabiliriz, ne de folklorlardan konuşabiliriz.

Sizce toplumsal cinsiyet, normlar, güncel politika gibi meseleleri kişisel deneyimleriniz üzerinden yansıttığınız "Serpilen", kişisel alanın politik olduğu bir dünya mı sunuyor? Yoksa bambaşka bir önerme mi sahıf?

Kişisel deneyim toplumsala giriş biletimiz, buna şüphe yok. Hepimizi içine alacak bir cümle kurmaya öykünüyorsam, kendimi araçsallaştırmam, tepe tepe kullanmam gerekir. Politika yapmak için evvela aday olmalısınız. Birlik olup sokaklarda yürüme hakkımızın büsbütün elimizden alındığı şu günlerde, sessiz bir kararlılıkla, sanatın ayrıcalıklı dünyasına sığınmıyor ve zengin katmanları içerisinden adaylığımı koyuyorum.